

Herdenkingsdienst met Herman van Veen gemist? Terugkijken kan hier

Leiden, 5 mei 2025 om 23:02 uur door de redactie

Voorafgaand aan [de centrale dodenherdenking bij het oorlogsmonument in Leiden](#) vond traditiegetrouw een herdenkingsdienst plaats in de Pieterskerk. Spreker daar was dit jaar de inmiddels tachtigjarige Herman van Veen die werd begeleid door zijn vaste podiumpartner Edith Leerkes voor de muzikale omlijsting. Het orgel werd bespeeld door Jeroen Pijpers.

In de kerk voerden ook voorzitter Rens Heruer van de Stichting Dodenherdenking Leiden en burgemeester Peter Heijkoop het woord. Voormalig stadsdichter Zoë van de Kerkhof droeg onderstaand gedicht 'Dagboek van het geweten' voor dat ze vorig jaar voordroeg bij de het oorlogsmonument.

Dagboek van het geweten

September 1942

Het moreel kompas loopt uit de pas
zodra de wegen
geen bloemen meer laten zien
maar duisternis

Welke keuzes moet je maken
als de ziel ondervoed raakt
omdat pianomuziek
je aanwezigheid zal verraden

Met je handen op zoek gaat
naar de randen van de badkuip
ondergeduwd wordt
naar adem hapt
bijna verdrinkt

Word je een verzetsvrouw
ga je onderduikers helpen
ga je heulen met de vijand
zeulen met verraad en hoop

En als je het overleefd hebt
is de oorlog dan echt voorbij
of gaat het geweten met je dansen
een foxtrot die je naar de strot grijpt
een intense tango

is de schuldvraag een gegeven
net als de bomen, de regen en de zon
zal het er altijd zijn

23 april 2024

Ze keek mij aan, 95 jaar
ze vertelde over de oorlog
over onderduikers
hoe zacht haar ouders
hoe hard de wereld
had ik niet meer kunnen doen, zei ze
u was 11, zei ik nog

Nu in deze tijd
in deze gevaarlijke tijd
waar antisemitisme nooit is weggeweest
waar de haat nog steeds bestaat
verzet ik mij genoeg
doe ik genoeg om het tegen te gaan
u bent 95, zei ik nog eens
zelden had ik zoveel kracht gezien

Onderweg naar huis scrolde ik
door mijn tijdlijn
Gaza, antisemitisme, migratie

Ik swipete door
ik likete door
ik ontkende door

Thuis barstte ik in tranen uit
haar vraag resoneerde nog na

4 mei 2024

Nu stel ik u dezelfde vraag

Scrol vanavond nog door uw tijdlijn
en als het geweten met u wil dansen
dans!
een foxtrot die naar uw strot grijpt
een intense tango
dans! dans!
en als de zwaartekracht vraagt om te
vallen
val dan niet
je hoeft niet te vallen om te weten
dat het geweten met iedereen zal
dansen

Zodra de muziek stopt
vraag aan het licht
vraag aan het leven

Verzet ik mij genoeg
doe ik wel genoeg
om het tegen te gaan

Zoë van de Kerkhof
Stadsdichter van Leiden
www.zoeschrijftmetlicht.nl
Met veel dank aan
een krachtige inspirerende 95-jarige vrouw
en haar vriendelijke geestelijk verzorger